

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura we Wrocławiu

LWR.410.013.04.2020

Pan
Jerzy Łuźniak
Prezydent
Miasta Jelenia Góra
Plac Ratuszowy 58
58-500 Jelenia Góra

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/045 – „Funkcjonowanie systemu gospodarki odpadami komunalnymi i użytkowymi oraz transgraniczne przemieszczanie odpadów”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta Jelenia Góra, pl. Ratuszowy 58, 58-500 Jelenia Góra
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jerzy Łuźniak, Prezydent Miasta Jelenia Góra, od dnia 20 listopada 2018 r. ¹ Edward Marcin Zawila, Prezydent Miasta Jelenia Góra w latach 2010-2018.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Zapewnienie właściwego odbioru i zagospodarowania wytwarzanych odpadów komunalnych oraz nadzór nad rynkiem odpadów komunalnych na terenie gminy 2. Prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie sposobu postępowania z odpadami komunalnymi
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2016 r. do dnia zakończenia kontroli z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Artykuł 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o <i>Najwyższej Izbie Kontroli</i> ² , (dalej: ustawa o <i>NIK</i>)
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu
Kontroler	Waldemar Ściborski, inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/88/2020 z dnia 15 kwietnia 2020 r.

(akta kontroli str. 1-6)

---

¹ Po wyborach w dniu 4 listopada 2018 r.

² Dz.U. z 2020 r. poz. 1200.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Urząd Miasta Jelenia Góra⁴ zapewnił odbiór wszystkich rodzajów odpadów komunalnych. Dysponował także danymi w zakresie ilości i rodzaju wytwarzanych odpadów. Z nielicznymi wyjątkami, skutecznie egzekwował od podmiotów gospodarujących odpadami komunalnymi przekazywanie sprawozdań i informacji. Urząd Miasta terminowo sporządzał roczne sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi oraz analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi. W okresie objętym kontrolą Miasto osiągało wymagane poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania. W Mieście opracowywano stosowne projekty uchwał dotyczące wyboru metody obliczania i ustalenia opłat za gospodarowanie odpadami oraz sposobu ich pobierania zgodnie z wymogami ustawy z dnia 13 września 1996 r. *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*⁵. Podejmowano także działania w przypadku niedopełnienia przez właściciela nieruchomości obowiązków w zakresie zbierania odpadów. W Mieście uchwalono i skierowano do stosowania wzór deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz określono warunki i tryb składania deklaracji przez właścicieli nieruchomości.

Dochody z opłat ponoszonych przez właścicieli nieruchomości nie były w każdym roku wystarczające na pokrycie wydatków związanych z funkcjonowaniem systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w Mieście. Wydatki były pokrywane także z nadwyżki z lat ubiegłych. Miasto zapewniało wyposażenie nieruchomości w pojemniki lub worki do zbierania odpadów komunalnych oraz utrzymywanie pojemników w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym. Miasto wywiązywało się z obowiązku prowadzenia Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (dalej: PSZOK), dodatkowo do odbierania odpadów wykorzystywano mobilny PSZOK.

Stwierdzone nieprawidłowości w działalności Urzędu Miasta dotyczyły odstąpienia od wyliczania i nakładania kar przewidzianych w art. 9x ust. 1 pkt 5 *u.c.p.g.* za nieterminowe przekazanie sprawozdań przez podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości. Stwierdzono, że dwa podmioty w ogóle nie złożyły wymaganych sprawozdań za okres II półrocza 2017 r., co mogło mieć wpływ na prawidłową treść sprawozdań Miasta. Natomiast w jednym przypadku sprawozdanie zostało złożone dziewięć dni po terminie. W tym ostatnim przypadku nominalna wysokość kary pieniężnej wynosi 900 zł, natomiast w przypadku obu przedsiębiorców, którzy nie złożyli sprawozdań – po 36 500 zł dla każdego⁶.

Urząd Miasta realizował działania informacyjne i edukacyjne w celu zwiększenia świadomości mieszkańców w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi. Pomimo niesporządzania planu tych działań, odbywały się one w różnorodnych formach. Były skierowane zarówno do młodzieży szkolnej i przedszkolnej (wizyty edukacyjne i wybudowane boksy edukacyjne w szkołach), jak też do wszystkich mieszkańców Jeleniej Góry (festyny, akcje sprzątania, działania mobilnego PSZOK). Na szczególną uwagę zasługuje wykorzystanie do celów edukacyjno-informacyjnych mobilnego PSZOK, który corocznie prowadził działania w wielu punktach (ok. 25

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej. W niniejszej kontroli zastosowano ocenę ogólną w formie opisowej.

⁴ Dalej: Urząd Miasta, Miasto lub Urząd.

⁵ Dz. U. z 2020 r. poz. 1439, dalej: *u.c.p.g.*

⁶ Zgodnie z przywołanym przepisem *u.c.p.g.* kara pieniężna wynosi 100 zł za każdy dzień opóźnienia, nie więcej jednak niż za 365 dni.

rocznie) zgodnie z opublikowanym na stronie Urzędu Miasta harmonogramem. Zlecano także produkcję spotów informacyjnych w mediach, zakupiono materiały informacyjne (naklejki, ulotki, plakaty). Pozyskano także środki w postaci dotacji z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu.

Urząd publikował informacje przewidziane w ustawie na swojej stronie internetowej i stronie BIP Urzędu Miasta. Jednakże część informacji nie była aktualizowana na bieżąco w miarę dysponowania przez Urząd nowymi danymi. Nie wszystkie odnośniki na stronie internetowej Urzędu, dotyczące gospodarowania odpadami działały prawidłowo. Nieprawidłowości te zostały usunięte jeszcze w trakcie trwania kontroli NIK.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

1. Zapewnienie właściwego odbioru i zagospodarowania wytwarzanych odpadów komunalnych oraz nadzór nad rynkiem odpadów komunalnych na terenie gminy

Opis stanu faktycznego

1.1. Urząd Miasta dysponował danymi dotyczącymi ilości i rodzaju wytwarzanych odpadów oraz miejsc i sposobów ich zagospodarowania. Na dzień 25 czerwca 2020 r. na terenie Miasta znajdowało się 7 377 nieruchomości, na których zamieszkiwali mieszkańcy i powstawały odpady komunalne. Niezamieszkiwanych nieruchomości, na których powstawały odpady komunalne było 2 121, w tym:

- 36 szkół,
- 18 przedszkoli,
- 13 hoteli,
- 84 zakłady pracy,
- 7 obiektów rekreacyjno-sportowych,
- 7 domków letniskowych,
- 19 banków,
- 275 sklepów,
- 14 rodzinnych ogrodów działkowych,
- 1 648 obiektów pozostałej działalności gospodarczej.

W związku z objęciem odbiorem odpadów komunalnych nieruchomości niezamieszkałych⁷, na terenie Miasta nie występowały właściciele nieruchomości, którzy nie byli zobowiązani do ponoszenia opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi na rzecz Miasta.

(akta kontroli str. 188-199)

Coroczna ilość i rodzaj odpadów powstających w poszczególnych rodzajach nieruchomości ustalana była na podstawie sprawozdań składanych przez podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, sprawozdań przedstawianych przez podmioty prowadzące PSZOK, sprawozdań składanych przez podmioty zbierające odpady komunalne oraz składanych przez podmioty prowadzące instalację komunalną⁸.

Z uwagi na wydłużenie, na podstawie art. 12a ust. 1 ustawy *u.c.p.g.*, terminu składania rocznego sprawozdania sporządzanego przez podmioty odbierające

⁷ Uchwałą nr 3331.XXXIII.2012 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 18 grudnia 2012 r. w sprawie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkuje mieszkańcy, a powstają odpady komunalne.

⁸ Do 2019 r. regionalne instalacje przetwarzania odpadów komunalnych.

odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, podmioty prowadzące punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych oraz podmioty zbierające odpady komunalne do dnia 31 sierpnia 2020 r., Urząd Miasta nie dysponował pełnymi danymi na temat rodzajów odpadów wytwarzanych na terenie Miasta za rok 2019.

(akta kontroli str. 135-148)

1.2. Urząd Miasta terminowo sporządzał i składał roczne sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi (do Marszałka Województwa Dolnośląskiego i Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska we Wrocławiu). Do sprawozdania za rok 2017 złożona była korekta dotycząca nazwy i adresu instalacji, tj. składowiska odpadów oraz instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych. Korekta polegała również na dopisaniu w dziale IIa kilku pozycji oraz naniesieniu zmian dotyczących ilości odpadów w dziale Vd.

Do sprawozdania za rok 2018 korekta składana była dwukrotnie. Pierwsza korekta dotyczyła:

- przeniesienia odpadów poddanych procesowi R13 z działów mówiących o sposobie zagospodarowania odpadów komunalnych do działów informujących o zebranych i magazynowanych odpadach komunalnych;
- skorygowania nazwy i adresu instalacji;
- zweryfikowania czy sposoby zagospodarowania odpadów w odniesieniu do posiadanego zezwolenia przez firmę Z.O. są prawidłowe;
- uzupełnienia działu VIIIb;
- podania dodatkowych informacji niezbędnych do prawidłowych wyliczeń, tj. liczbę mieszkańców gminy przyjętą do obliczeń poziomów oraz przyjęty wskaźnik UB₁.

Druga korekta dotyczyła:

- przeniesienia odpadów poddanych procesowi R13 z działu VIb mówiącego o sposobie zagospodarowania odpadów komunalnych do działu VIc informującego o zebranych i magazynowanych odpadach komunalnych – omyłkowo nie uwzględniono tej zmiany przy pierwszej korekcie;
- skorygowania nazwy i adresu instalacji w dziale VIIIb – omyłkowo nie uwzględniono tej zmiany przy pierwszej korekcie;
- skorygowania wartości wskazanych w kolumnie 3 działu VIIa – skorygowano te wartości zgodnie ze wskazówkami przekazanymi przez UMWD;
- uzupełnienia działu VIIIb – dodano w dziale VIIIb kody odpadów zasugerowane przez UMWD.

Dodatkowo Urząd Miasta realizując zalecenia Marszałka Województwa wysłał pisma do wszystkich firm zbierających odpady (proces R13), z prośbą o udzielenie informacji o sposobie, miejscu i ilości zagospodarowania danych odpadów komunalnych, włącznie z podaniem nazwy i adresu instalacji.

Zgodnie z art. 9b ust. 2 ustawy *u.c.p.g.*, Miasto prowadziło rejestr działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Do rejestru było wpisanych 20 podmiotów, z czego:

- do roku 2015 (łącznie z 2015 r.) wykreślono 6 podmiotów – pozostało 14,
- w roku 2016 wykreślono 1 podmiot – pozostało 13,
- w roku 2017 wykreślono 2 podmioty – pozostało 11,
- w roku 2018 wykreślono 1 podmiot – pozostało 10,
- w roku 2019 nie zarejestrowano żadnych zmian.

Na terenie Miasta funkcjonował jeden PSZOK, którego operator był ujęty w rejestrze działalności regulowanej. Brak było podmiotów prowadzących instalacje komunalne (do 2019 roku regionalne).

Na dzień 17 czerwca 2020 r. na terenie Miasta działało 15 podmiotów zbierających odpady komunalne, na podstawie wydanych zezwoleń na zbieranie odpadów. W roku 2019 było ich 19, w roku 2018 – 20, w roku 2017 – 20, w roku 2016 – 22.

W ramach podpisanych umów zobowiązano wykonawców usług odbioru odpadów komunalnych do:

- dostarczania do nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych pojemników do gromadzenia odpadów zmieszanych, worków do segregacji - do nieruchomości w zabudowie jednorodzinnej,
- organizowania odbioru dwóch jesiennych zbiórek liści,
- organizowania odbioru przeterminowanych leków poprzez ustawienie odpowiednich pojemników w 30 punktach aptecznych,
- wystawienia pojemników do gromadzenia zużytych baterii - 12 punktów w obiektach użyteczności publicznej.

W zakresie utrzymania pojemników na odpady w odpowiednim stanie sanitarnym i technicznym, zobowiązano wykonawców usług do mycia i dezynfekcji pojemników na odpady zmieszane i pojemników na odpady biodegradowalne (dwukrotnie w ciągu roku), a także pojemników na odpady zbierane selektywnie (raz w roku).

(akta kontroli str. 200-212)

1.3. W latach 2016-2018 nie wszystkie zobowiązane podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, zbierające odpady komunalne na terenie gminy prowadzący PSZOK, składały sprawozdania. Dwa podmioty nie złożyły sprawozdania za II półrocze 2017 r. (więcej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”), a Urząd Miasta nie wezwał ich do zrealizowania tego obowiązku.

Złożone sprawozdania w tym okresie były składane terminowo, oprócz jednego przypadku w 2017 r., w którym przedsiębiorca złożył wymagane sprawozdanie 9 dni po terminie.

W latach 2016-2019 wszystkie podmioty zobowiązane do złożenia informacji o odpadach, które poddane zostały procesowi przygotowania do ponownego użycia, recyklingu lub odzysku innymi metodami lub przekazane zostały w tym celu innemu posiadaczowi odpadów, terminowo przekazały te informacje.

Nie wymierzano kar pieniężnych za nieterminowe lub nierzetelne sprawozdanie, o czym więcej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

Zgodnie z art. 12a ust. 1 ustawy o *u.c.p.g.* termin składania rocznego sprawozdania sporządzanego przez podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, podmioty prowadzące punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych oraz podmioty zbierające odpady komunalne został wydłużony do dnia 31 sierpnia 2020 r., w związku z powyższym Urząd Miasta nie dysponował sprawozdaniami za rok 2019 od wszystkich zobowiązanych podmiotów.

(akta kontroli str. 333-350)

Kontrola i weryfikacja sprawozdań i informacji polegała przede wszystkim na analizie, czy wszystkie podmioty wpisane do rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości złożyły sprawozdania w wymaganym terminie oraz czy zostały podpisane przez upoważnioną do tego osobę, czy sporządzono je na odpowiednim wzorze, czy formularz został poprawnie wypełniony. Dane przekazywane w informacji od

prowadzącego instalacje, weryfikowane były z danymi podanymi w sprawozdaniach przez podmioty odbierające odpady komunalne. Urząd nie wzywał w okresie poddanych kontroli podmiotów odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, podmiotu prowadzącego PSZOK, podmiotów odbierających odpady komunalne do okazania dokumentacji na podstawie której sporządzane były dokumenty na potrzeby ewidencji odpadów, ponieważ w ocenie Urzędu na podstawie analizy danych zawartych w sprawozdaniach nie było wątpliwości do rzetelności ww. danych.

(akta kontroli str. 203-212, 326-328, 398-403)

1.4. W okresie objętym kontrolą Urząd Miasta określał wysokość opłat pobieranych od mieszkańców za odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych, na podstawie stosownych uchwał Rady Miejskiej⁹. Podczas zmiany stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, w roku 2019, w celu określenia jej wartości wzięto pod uwagę:

- liczbę mieszkańców zamieszkujących Jelenią Górę,
- ilość wytwarzanych na terenie Jeleniej Góry odpadów komunalnych,
- koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym koszty:
  - odbierania, transportu, zbierania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych;
  - tworzenia i utrzymania punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych;
  - obsługi administracyjnej tego systemu;
- koszty edukacji ekologicznej w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi,
- koszty wyposażenia nieruchomości w pojemniki lub worki do zbierania odpadów komunalnych oraz koszty utrzymywania pojemników w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym,
- koszty usunięcia odpadów komunalnych z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania i magazynowania w rozumieniu ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. *o odpadach*,
- koszty pozbywania się wszystkich rodzajów odpadów komunalnych, przy czym rozumie się przez to odbieranie odpadów z terenu nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy oraz nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne, przyjmowanie odpadów przez punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych oraz zapewnianie przyjmowania tych odpadów przez w inny sposób,
- przypadki, w których właściciele nieruchomości wytwarzają odpady nieregularnie, w szczególności to, że na niektórych nieruchomościach odpady komunalne powstają sezonowo.

---

⁹ Uchwała nr 445.XLVII.2013 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 5 grudnia 2013 r., uchwała nr 463.LI.2014 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 28 stycznia 2014 r., uchwała nr 100.XI.2019 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 10 lipca 2019 r.

Terminy, częstotliwość oraz tryb uiszczania opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi również były regulowane uchwałami Rady Miejskiej¹⁰. Uchwały Rady Miejskiej ustalały także ryczałtowe stawki opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla nieruchomości, na których znajdują się domki letniskowe, lub innych nieruchomości wykorzystywanych na cele rekreacyjno- wypoczynkowe¹¹. Rada Miejska ustaliła, że naliczanie opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi odbywać się będzie według liczby mieszkańców zamieszkujących nieruchomość. Miasto świadczyło usługę odbierania od właścicieli nieruchomości zebranych odpadów komunalnych w każdej ilości, poza odpadami budowlanymi i rozbiórkowymi, których ilość ograniczona była do 0,1 Mg rocznie na mieszkańca. Wytwarzane przez wszystkich mieszkańców miasta odpady komunalne, takie jak: przeterminowane leki i chemikalia, zużyte baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyte opony, odpady zielone, odpady budowlane i rozbiórkowe stanowiące odpady komunalne (w ilości wyszczególnionej powyżej), papier i tektura, tworzywa sztuczne, metale, szkło, drewno, odpady wielomateriałowe, tekstylia oraz inne odpady niebezpieczne wydzielone ze strumienia odpadów komunalnych można oddać do utworzonych PSZOK. Jednocześnie zapewniono w 30 aptekach na terenie Miasta odpowiednie pojemniki na przeterminowane leki. Urząd opracował harmonogramy odbioru odpadów i były one dostępne dla mieszkańców zarówno na stronie internetowej Urzędu Miasta, jak i Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. Ponadto, Miasto przejęło obowiązek wyposażenia w pojemniki służące do zbierania zmieszanych odpadów komunalnych oraz utrzymywania tych pojemników w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym następujących nieruchomości:

- na których zamieszkują mieszkańcy;
- na których znajdują się domki letniskowe;
- innych nieruchomości wykorzystywanych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe (w tym rodzinnych ogrodów działkowych);
- na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne - od dnia 1 czerwca 2017 r.

W ramach przedmiotowej opłaty Urząd Miasta zapewniał również:

- dla zabudowy jednorodzinnej - worki do segregacji odpadów komunalnych;
- dla zabudowy wielorodzinnej - zbiorcze punkty, składające się z pojemników do segregowania odpadów komunalnych tzw. „gniazda” oraz utrzymywanie tych pojemników w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym;
- dla nieruchomości, na których znajdują się domki letniskowe - worki do segregacji odpadów komunalnych;
- dla innych nieruchomości wykorzystywanych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe (w tym rodzinnych ogrodów działkowych) - zbiorcze punkty, składające się z pojemników do segregowania odpadów komunalnych tzw. „gniazda” oraz utrzymywanie tych pojemników w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym.

Miasto nie podjęło współpracy z przedsiębiorcami w zakresie odbioru i dofinansowania selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w tym odpadów użytkowych (odpady opakowaniowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte baterie i akumulatory, opony, itp.). Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki

---

¹⁰ Uchwała nr 333.XXXIII.2012 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 18 grudnia 2012 r., uchwała nr 358.XXXVI.2013 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 19 marca 2013 r., uchwała nr 206.XXX.2016 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 28 czerwca 2016 r., uchwała nr 223.XXXI.2016 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 6 września 2016 r.

¹¹ Uchwała nr 205.XXX.2016 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 28 czerwca 2016 r., uchwała nr 101.XI.2019 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 10 lipca 2019 r.

Komunalnej Sp. z o.o. w Jeleniej Górze będące podmiotem odbierającym odpady komunalne z terenu Miasta, posiadało podpisane umowy z organizacjami odzysku odpadów opakowaniowych - w latach 2016-2018 z firmą B.O.O., w latach 2019 - 2020 z firmą CCR.

W aktualnie obowiązujących uchwałach nie przewidziano niższych stawek opłat lub zwolnienia z opłat w przypadkach określonych w *u.c.p.g.*

Nieruchomości, na których znajdują się domki letniskowe lub inne nieruchomości wykorzystywane na cele rekreacyjno-wypoczynkowe jedynie przez część roku, do końca 2016 roku pod względem ponoszonej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi traktowane były jak nieruchomości niezamieszkałe. Od dnia 1 stycznia 2017 r. do 31 sierpnia 2019 r., zgodnie z uchwałą nr 205.XXX.2016 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 28 czerwca 2016 r., dla przedmiotowych nieruchomości wprowadzona została ryczałtowa stawka opłaty za gospodarowanie odpadami. Od dnia 1 września 2019 roku stawka opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi odebranymi od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy wynosiła w przypadku braku selektywnej zbiórki – 54 zł miesięcznie za każdą osobę zamieszkującą nieruchomość, zaś w przypadku gdy odpady są zbierane i odbierane w sposób selektywny – 27 zł miesięcznie za każdą osobę zamieszkującą nieruchomość. W aktualnie obowiązujących uchwałach nie ustalano stawek opłaty podwyższonej za gospodarowanie odpadami komunalnymi, jeżeli właściciel nieruchomości nie wypełniał obowiązku zbierania odpadów komunalnych w sposób selektywny.

Zgodnie z wyjaśnieniami Naczelnik Wydziału Gospodarki Komunalnej Urzędu przedmiotowe stawki zostaną ustalone podczas dostosowania uchwał do obowiązujących przepisów, zgodnie z ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. *o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw* w terminie do dnia 31 grudnia 2020 r.

(akta kontroli str. 389-395)

1.5. W podjętych uchwałach w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia wysokości stawki tej opłaty, Miasto w kontrolowanym okresie nie ustanowiło ulgi dla mieszkańców z tytułu kompostowania bioodpadów. W związku z powyższym nie prowadzono rejestru nieruchomości wyposażonych w kompostowniki, nie kupowano kompostowników dla mieszkańców, nie dokonywano oględzin nieruchomości, na których kompostuje się bioodpady oraz nie prowadzono postępowań, w wyniku których cofnięto by właścicielom nieruchomości zwolnienia z opłat.

W okresie od 1 marca 2014 r. do 31 sierpnia 2019 r. różnica pomiędzy stawką opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi odebranymi od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy w przypadku braku selektywnej zbiórki, a stawką w przypadku gdy odpady były zbierane i odbierane w sposób selektywny, wynosiła 10 zł miesięcznie za każdą osobę zamieszkującą nieruchomość.

W okresie objętym kontrolą wszczęto 54 postępowania w sprawie określenia wysokości opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi za niesegregowanie odpadów.

(akta kontroli str. 319-325, 331-332)

1.6. W okresie poddanym kontroli w Urzędzie Miasta dokonywano weryfikacji i kontroli obowiązku złożenia przez wszystkich mieszkańców deklaracje o wysokości

opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz sprawdzano treść tych deklaracji.

W okresie poddanym kontroli stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi pobierane od właścicieli nieruchomości zamieszkanymi wynosiły:

- od 2016 r. do pierwszego września 2019 r.: 15 zł od mieszkańca nieruchomości w przypadku prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów i 25 zł w przypadku braku selektywnej zbiórki,
- od pierwszego września 2019 r. do dnia zakończenia kontroli¹²: 27 zł od mieszkańca nieruchomości w przypadku prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów i 54 zł w przypadku braku selektywnej zbiórki.

Wydział Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta, w porozumieniu z innymi wydziałami, prowadził stałą weryfikację nowych mieszkańców gminy i prawidłowość złożonych deklaracji. W tym celu wykorzystywano m.in. dane Urzędu Stanu Cywilnego w zakresie liczby urodzeń na terenie Miasta.

W razie niezłożenia deklaracji albo przy uzasadnionych wątpliwościach, co do danych zawartych w deklaracji, wydawano decyzje zgodnie z postanowieniami *u.c.p.g.* W latach 2016-2019 wydano 605 decyzji określających wysokość opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, z czego odpowiednio w kolejnych latach: 192, 161, 154, 87, a w 2020 r. (do dnia zakończenia kontroli) 11. Spośród powyższych decyzji 54 wydano na podstawie przeprowadzonych kontroli segregacji odpadów.

Wydział Gospodarki Komunalnej na dzień 24 czerwca 2020 r. prowadził siedem postępowań w sprawie określenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

W przypadku składania nierzetelnych deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi lub ich nieskładania wszczynano postępowania w oparciu o przepisy ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa¹³. Ponadto wzywano właścicieli nieruchomości do udzielenia wyjaśnień lub uzupełnień oraz do złożenia deklaracji.

(akta kontroli str. 331-332)

1.7. Koszty ponoszone przez Miasto w zakresie odbioru, zbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych w poszczególnych latach badanego okresu przedstawiały się następująco:

- 2016 rok – 16 179 374,31 zł,
- 2017 rok – 18 541 295,62 zł,
- 2018 rok – 18 796 738,67 zł,
- 2019 rok – 20 426 944,74 zł.

Środki pochodzące z opłat w okresie objętym kontrolą w poszczególnych latach były wystarczające na pokrycie wszystkich wydatków Miasta związanych z odbiorem i zagospodarowaniem odpadów.

Środki pochodzące z opłat pobieranych od właścicieli nieruchomości były wydatkowane również na likwidację „dzikich wysypisk”. Na terenie Miasta nie było punktów napraw i przygotowania do ponownego użycia odpadów.

Nadwyżka z lat ubiegłych wynosiła 5 722 408,15 zł. W latach 2016-2019 była według potrzeb wprowadzana uchwałami budżetowymi, zarówno na początku roku, jak i w jego trakcie i zwiększana pod koniec roku o środki z kar umownych, zwrot

¹² Tj. ....

¹³ Dz. U. z 2019 r. poz. 900, ze zm.

środków po audytach wykonawcy usług, a także o kwoty ponadplanowych dochodów i niewykonanych wydatków. Na początku 2020 r. nadwyżka ta wynosiła 2 980 183,58 zł i została w całości wprowadzona uchwałą budżetową z przeznaczeniem na cele związane z gospodarowaniem odpadami.

W roku 2016, powstała w latach ubiegłych nadwyżka finansowa została częściowo wydatkowana, w kwocie 1 463 941,16 zł, na utrzymanie i eksploatację pojemników na odpady komunalne w przestrzeni publicznej.

W roku 2017 nadwyżka została częściowo wydatkowana, w kwocie 2 325 848,23 zł na:

- 88 028,64 zł – zakup pojemników na odpady komunalne do ustawienia w przestrzeni publicznej,
- 1 250 000,00 zł – utrzymanie i eksploatację pojemników na odpady komunalne w przestrzeni publicznej,
- 987 819,59 zł – budowę gniazd na odpady komunalne w tym w obszarach wpisanych do rejestru zabytków oraz budowę boksów edukacyjnych na odpady komunalne w jednostkach oświatowych.

W roku 2018 nadwyżkę częściowo wydatkowano, w kwocie 1 250 000,00 zł, na utrzymanie i eksploatację pojemników w przestrzeni publicznej.

W roku 2019, nadwyżka powstała w latach ubiegłych, wydatkowana została częściowo, w kwocie 1 960 301,66 zł na:

- 1 677 001,66 zł – dopłatę po ostatecznym rozliczeniu rekompensaty za rok 2018,
- 263 300,00 zł – odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z nieruchomości niezamieszkałych,
- 20 000,00 zł – pokrycie kosztów upomnień związanych z opłatą za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Urząd Miasta dysponował informacjami o miejscach nielegalnego deponowania odpadów, tzw. „dzikich wysypiskach”. Odpady z terenu nielegalnego deponowania odpadów były usuwane przez firmę odbierającą odpady komunalne z terenu Miasta, a środki finansowe pochodziły z opłat pobieranych od właścicieli nieruchomości.

Liczba usuniętych „dzikich wysypisk” w poszczególnych latach wynosiła:

- 2016 r. – 295 lokalizacji,
- 2017 r. – 224 lokalizacje,
- 2018 r. – 161 lokalizacji,
- 2019 r. – 147 lokalizacji,
- 2020 r. (stan na 30 czerwca) – 63 lokalizacje.

Na wysypiskach tych porzucane były odpady o następujących kodach: 16 01 03, 17 01 01, 17 01 02, 17 01 07, 17 03 80, 17 05 04, 17 09 04, 20 02 01, 20 02 03, 20 03 01, 20 03 07, 20 03 99.

(akta kontroli str. 313-314)

1.8. W opracowanych w Urzędzie Miasta projektach regulaminów utrzymania czystości i porządku w gminie i przekazanych do Rady Miejskiej określono, zgodnie z *u.c.p.g.* i wojewódzkim planem gospodarki odpadami, zasady postępowania z wytwarzanymi na terenie Miasta odpadami komunalnymi. W sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta, podjęto łącznie sześć uchwał¹⁴.

¹⁴ Uchwała nr 336.XXXIII.2012 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 20 grudnia 2012 r., uchwała nr 400.XL.2013 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 2 lipca 2013 r. (zmieniająca uchwałę nr 336.XXXIII.2012 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 20 grudnia 2012 r.), uchwała nr 490.LIV.2014 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 8 kwietnia 2014 r. (zmieniająca uchwałę nr 336.XXXIII.2012 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 20 grudnia 2012 r.), uchwała nr 538.LIX.2014 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 16 września 2014 r. (zmieniająca uchwałę nr 336.XXXIII.2012 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 20 grudnia 2012 r.), uchwała nr 209.XXX.2016 Rady

Treść powyższych uchwał była pozytywnie zaopiniowana przez państwowego powiatowego inspektora sanitarnego¹⁵.

(akta kontroli str. 275-288)

1.9. Na terenie Miasta wszystkie nieruchomości (na których zamieszkują mieszkańcy i powstają odpady komunalne, jak i na nieruchomościach, na których nie zamieszkują mieszkańcy i powstają odpady komunalne) zostały objęte systemem odbierania odpadów komunalnych. Selektywny odbiór odpadów komunalnych był prowadzony z każdej nieruchomości, która zgłosi selektywną zbiórkę odpadów komunalnych poprzez złożenie stosownej deklaracji za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

W okresie objętym kontrolą nie prowadzono selektywnego zbierania odpadów na:

- 2016 r. – 2 337 nieruchomościach,
- 2017 r. – 2 465 nieruchomościach,
- 2018 r. – 2 627 nieruchomościach,
- 2019 r. – 2 105 nieruchomościach,
- 2020 r. – 1 907 nieruchomościach.

Powodem nieselektywnego zbierania odpadów z ww. nieruchomości było zgłoszenie zmieszanej zbiórki odpadów komunalnych przez właścicieli nieruchomości wyrażone w deklaracji gospodarowania odpadami.

W 2016 r. do Urzędu Miasta wpłynęła jedna skarga, dotycząca odbioru odpadów komunalnych z jednej z nieruchomości. Skarga dotyczyła wyciągnięcia konsekwencji w stosunku do urzędników i strażników miejskich, którzy prowadzili sprawę związaną z odbiorem odpadów komunalnych z tej nieruchomości. Skarga wniknęła z toczącego się sądowego postępowania wyjaśniającego, dotyczącego niewłaściwego zabezpieczenia przez mieszkańca pojemnika i worków na odpady komunalne, ustawianie ich na terenie otwartym, co umożliwiało dostęp zwierząt oraz osób postronnych, a także przestawianie pojemników w inne miejsca. Na powyższą skargę Prezydent Miasta udzielił terminowo odpowiedzi stwierdzając, że działania podjęte przez podległe jednostki były skierowane na rozwiązanie zaistniałego konfliktu, a pracownicy wykonywali swoje obowiązki zgodnie z obowiązującym prawem.

W 2017 r. i 2018 r. do Referatu Gospodarki Odpadami nie wpłynęły żadne skargi/wnioski.

Natomiast w 2019 roku wpłynęły dwie skargi:

1. Skarga została złożona na Kierownika Referatu Gospodarki Odpadami w sprawie zajęcia wierzytelności i zablokowania rachunku bankowego na skutek prowadzonego postępowania dotyczącego niewykonania obowiązku złożenia deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Skargę uznano za bezzasadną. Skarżącego terminowo poinformowano o sposobie prowadzenia postępowania.

2. Skarga została złożona na pracowników Referatu Gospodarki Odpadami oraz Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Jeleniej Górze (dalej: MPGK) i dotyczyła pozostawiania przez pracowników MPGK opróżnionych pojemników na odpady komunalne na chodniku. Skargę uznano za bezzasadną.

Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 28 czerwca 2016 r., uchwała nr 102.XI.2019 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 10 lipca 2019 r. (zmieniająca uchwałę nr 209.XXX.2016 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 28 czerwca 2016 r.).

¹⁵ W 2012 r. - według postanowienia HK-AW-070-21/12. W 2013 r. - HK-AW-070-26/13, w 2014 r. - HK-AW-070-26/13 i HK.070.26.2013.AW z dnia 4 września 2014 r., w 2016 r. - HK.070.32.2016.AW, w 2019 r. - HK.070.14.2019.AW.

Wspólnotę terminowo poinformowano, że miejsce gromadzenia odpadów na nieruchomości nie spełnia wymogów zawartych w § 7 ust. 1 Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Jelenia Góra i wyjaśniono jakie warunki powinno spełniać miejsce gromadzenia odpadów stałych oraz wyszczególniono czynności podjęte przez pracowników Urzędu Miasta Jelenia Góra i MPGK w przedmiotowej sprawie. Polecono również dostosowanie miejsca gromadzenia odpadów do warunków wynikających z Regulaminu i wystawienie pojemników w terminach wynikających z harmonogramu odbioru odpadów.

W 2020 r., do czasu zakończenia kontroli, wpłynęła jedna skarga, dotycząca pracowników Urzędu Miasta, którzy zdaniem skarżącego nie zapewniali skutecznego egzekwowania wywozu odpadów od wykonawców usługi oraz MPGK w zakresie nieprzestrzegania harmonogramu wywozu odpadów. Skargę uznano za bezzasadną. Poinformowano terminowo skarżącego, w jaki sposób należy zgłaszać reklamacje i na jaki adres e-mailowy należy przysyłać zgłoszenia, ponieważ adres, na który skarżący wysyłał wiadomości był adresem błędnym i nie było możliwości, aby wysyłane wiadomości docierały do Urzędu. W zakresie dotyczącym funkcjonowania MPGK, po wyjaśnieniach Spółki skierowanych bezpośrednio do skarżącego, skarga została wycofana.

(akta kontroli str. 429-475)

W toku kontroli dokonano oględzin miejsc gromadzenia odpadów komunalnych przy losowo wybranej ulicy z zabudową wielorodzinną. Oględziny przeprowadzono dzień przed planowanym w harmonogramie odbiorem odpadów komunalnych. Nie stwierdzono przepełnienia pojemników. Pojemniki znajdowały się w dobrym stanie sanitarnym i technicznym. Z jednym wyjątkiem, wszystkie altany śmietnikowe zawierały komplet pojemników do segregacji odpadów. Jedna altana z racji swoich niewielkich rozmiarów mieściła jedynie trzy pojemniki na odpady - były to pojemniki na odpady zmieszane. W odległości ok. 25 m od tej altany umieszczono ogólnie dostępne „gniazdo” z pojemnikami do segregacji odpadów. Na 144 mieszkańców tej ulicy, 139 zamieszkiwało w zabudowie wielorodzinnej. Przypadały na nich ogółem 34 pojemniki na odpady o łącznej pojemności 15 580 l, z czego:

- 11 pojemników na odpady zmieszane o łącznej pojemności 4 980 l, co daje 36 l/mieszkańca,
- sześć pojemników na odpady szklane o łącznej pojemności 2 460 l, tj. 18 l/mieszkańca,
- pięć pojemników na tworzywa sztuczne i metale o łącznej pojemności 3 780 l, tj. 27 l/mieszkańca,
- pięć pojemników na odpady papierowe o łącznej pojemności 2 920 l, co daje 21 l/mieszkańca,
- siedem pojemników na bioodpady o łącznej pojemności 1 440 l, co stanowi 10 l/mieszkańca.

(akta kontroli str. 404-415)

1.10 Na terenie Miasta funkcjonował jeden PSZOK i obsługiwał wyłącznie mieszkańców Miasta Jelenia Góra. Zgodnie z danymi GUS (stan na 31 grudnia 2019 r.), w Jeleniej Górze zamieszkiwało 79 061 osób. Biorąc pod uwagę, że w Jeleniej Górze był jeden PSZOK, przypadało na niego 79 061 mieszkańców. W okresie od stycznia 2016 roku do 14 marca 2020 roku PSZOK czynny był od poniedziałku do piątku w godzinach 8:00 – 18:00, a w soboty 8:00 – 14:00. Od 16 marca do 9 maja 2020 roku, w związku z wprowadzonym na terenie kraju stanem epidemii, PSZOK był nieczynny. W dniu 11 maja 2020 r. ponownie otwarto PSZOK,

ale wyłącznie w dni robocze, w godzinach 8:00 – 17:30, po wcześniejszym uzgodnieniu telefonicznym.

W latach 2016-2020 nie wpłynęły skargi ani wnioski dotyczące funkcjonowania PSZOK.

W Mieście nie utworzono punktu napraw. Planowano utworzenie takiego punktu przy PSZOK, co zostało wpisane do Planu inwestycyjnego WPGO na lata 2016-2022. Jako rok zakończenia budowy wskazano rok 2020. Do punktu napraw miały być przyjmowane następujące kody odpadów:

- 20 01 23 – urządzenia zawierające freony,
- 20 01 35 – zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 – zawierające niebezpieczne składniki,
- 20 01 36 – zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35,
- 20 03 07 – odpady wielkogabarytowe.

(akta kontroli str. 188-199)

1.11 Miasto w dniu 7 kwietnia oraz 30 kwietnia 2015 r. zawarło umowy wykonawcze na świadczenie usług publicznych w zakresie prowadzenia PSZOK w Jeleniej Górze przez MPGK gminną spółką komunalną z okresem obowiązywania od 1 marca 2015 r. do 31 grudnia 2016 r.¹⁶ oraz od 1 stycznia 2017 r. do 31 stycznia 2018 r.¹⁷. W ramach tych umów, MPGK prowadziło PSZOK oraz utrzymywało czystość i porządek na działkach będących własnością i pozostających we władaniu Miasta, włącznie z usuwaniem tzw. „dzikich wysypisk”.

Miasto w dniu 10 lipca 2015 r. w wyniku przeprowadzonego postępowania przetargowego w trybie przetargu nieograniczonego zgodnie z art. 39 *ustawy Pzp*¹⁸ zawarło umowę, w której wykonawca przyjął do wykonania usługę polegającą na odbiorze i zagospodarowaniu odpadów komunalnych z terenu Miasta. Umowa ta obejmowała zarówno nieruchomości zamieszkałe jak i niezamieszkałe. Czas trwania umowy określony został na 19 miesięcy, licząc od pierwszego dnia miesiąca następującego po dacie podpisania umowy, tj. od 1 sierpnia 2015 r. do 28 lutego 2017 r. W dniu 28 lutego 2017 r. na podstawie art. 19 ust. 3 pkt 2 lit. b ustawy z dnia 22 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy *Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw*¹⁹, zawarto aneks do przedmiotowej umowy, na podstawie którego Wykonawca przyjął zamówienie uzupełniające – usługę polegającą na odbiorze i zagospodarowaniu odpadów komunalnych z terenu Miasta w okresie od 1 marca 2017 r. do 31 stycznia 2018 r.

Od 1 lutego 2018 r. zaczęły obowiązywać dwie umowy na świadczenie usług w ramach systemu gospodarowania odpadami komunalnymi:

1. Zamówienie z wolnej ręki na podstawie postanowień art. 67 ust. 1 pkt 12-15 ustawy *Pzp* (tzw. in-house), w ramach którego MPGK świadczy usługi związane z: odbiorem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych z terenu Jeleniej Góry pochodzących od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy oraz nieruchomości w części zamieszkałych i w części niezamieszkałych (tzw. „mieszanych”), prowadzeniem PSZOK oraz usuwaniem odpadów komunalnych

¹⁶ Uchwała Nr 42/VIII/2015 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 27 lutego 2015 r. w sprawie powierzenia MPGK obowiązkowego zadania własnego Miasta dotyczących prowadzenia PSZOK.

¹⁷ Uchwała Nr 562.LX.2014 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 30 września 2014 r.

¹⁸ Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych* (Dz.U. z 2019 r. poz. 1843, ze zm.); dalej: *ustawa Pzp*.

¹⁹ Dz.U. poz. 1020 ze zm.

z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania i magazynowania. Powyższa umowa obowiązuje do 31 grudnia 2021 r.;

2. Zamówienie w drodze przetargu nieograniczonego na podstawie art. 6c ust. 2a *u.c.p.g.*, w ramach którego w okresie od dnia 1 lutego 2018 roku do dnia 31 stycznia 2019 roku MPGK świadczył usługi związane z odbiorem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych z nieruchomości niezamieszkałych z terenu Miasta.

W 2019 r. zawarto kolejne dwie umowy, w ramach których MPGK świadczyło usługi związane z odbiorem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych z nieruchomości niezamieszkałych z terenu Miasta, tj.:

1. Zamówienie z wolnej ręki w oparciu o przesłanki art. 67 ust. 1 pkt 6 *ustawy Pzp*, obowiązujące w okresie od 1 lutego 2019 r. do 30 kwietnia 2019 r.,
2. Zamówienie w drodze przetargu nieograniczonego na podstawie art. 6c ust. 2a *u.c.p.g.* obowiązujące od 1 maja 2019 r. do 30 czerwca 2020 r.

W 2020 r. przeprowadzono postępowanie przetargowe w trybie przetargu nieograniczonego zgodnie z art. 39 *ustawy Pzp*, zawierając umowę (obowiązującą od 1 lipca 2020 r. do 31 grudnia 2020 r.), w której MPGK zobowiązało się świadczyć usługę polegającą na odbiorze i zagospodarowaniu odpadów komunalnych z nieruchomości niezamieszkałych zlokalizowanych w Mieście.

1.12 Pracownicy Wydziału Gospodarki Komunalnej, w związku z pełnieniem obowiązków w zakresie powierzonych im zadań, prowadzili sprawy z zakresu bieżących interwencji i doraźnych kontroli (w przypadku spraw spornych, wymagających wyjaśnienia) i posiadali uprawnienia kontrolne wynikające z postanowień art. 9u *u.c.p.g.* oraz art. 379 i 380 *Pos*²⁰. W pierwszej kolejności, kontrolę z zakresu przestrzegania przez właścicieli nieruchomości Regulaminu utrzymania czystości i porządku w gminie przeprowadzała Straż Miejska, która przekazywała do Wydziału Gospodarki Komunalnej Urzędu ustalenia i wyniki kontroli. Pracownicy tego wydziału prowadzili weryfikację stosowania segregacji odpadów komunalnych, w przypadku stwierdzenia jej braku, wszczynano postępowanie podatkowe wobec właścicieli nieruchomości podwyższające opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi. W Urzędzie nie były sporządzane harmonogramy kontroli.

Na podstawie analizy dziesięciu losowo wybranych²¹ protokołów kontroli dotyczących prawidłowości realizacji postanowień umowy na odbiór odpadów komunalnych, stwierdzono, że weryfikacji podlegały: realizacja usługi odbioru odpadów (także z wykorzystaniem systemu pozycjonowania pojazdów), mycie pojemników i ich dezynfekcja, wyposażenie i stan techniczny pojemników oraz dostarczanie worków na odpady. Uwagi dotyczyły braku opisów na pojemnikach, niezgodności wielkości pojemników z deklaracją, braków worków w pojemnikach na bioodpady, wystawiania odpadów budowlanych i gabarytowych poza harmonogramem odbioru. W trakcie tych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 1207-1268)

W celu sprawdzenia, czy mieszkańcy Miasta zgodnie z deklaracjami segregują swoje odpady, przeprowadzane były kontrole wybranych nieruchomości, polegające

²⁰ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2020 r. poz. 1219 ze zm.); dalej: *Pos*.

²¹ Według protokołów z dnia 22 sierpnia 2017 r., 5 lutego 2018 r., 8 kwietnia 2019 r., 30 września 2019 r., 11 października 2019 r., 21 kwietnia 2017 r., 27 czerwca 2017 r., 9 września 2016 r., 28 czerwca 2016 r., 22 lipca 2020 r.

na sprawdzeniu odpadów komunalnych, dokonywano przy tym prawidłowej segregacji oddzielając na przyzmy odpady zbierane selektywnie. Kontrole przeprowadzał podmiot odbierający odpady przy udziale pracownika Urzędu Miasta. Z weryfikacji sporządzane były protokoły wraz z dokumentacją fotograficzną. Łącznie w latach 2016-2020 przeprowadzono 162 takich kontroli, z czego w 2016 r. - jedną, w 2017 r. - 20, w 2018 r. - 46, w 2019 r. - 74, a w 2020 r. (do 16 września) – 21 kontroli.

Kontrole w zakresie spalania odpadów w domowych instalacjach grzewczych przeprowadzała Straż Miejska. Kontrole były prowadzone również przy udziale pracownika Urzędu. Urząd Miasta prowadził kontrole przestrzegania i stosowania przepisów ochrony środowiska przez upoważnionych pracowników i funkcjonariuszy Straży Miejskiej na podstawie art. 379 *Poś.* Kontrole podejmowane były w związku ze zgłoszeniami mieszkańców Miasta, jak również w wyniku obserwacji patrolowanego terenu.

W latach 2016-2020 (I półrocze 2020 r.) w efekcie przeprowadzonych kontroli:

- wystosowano 1 037 pouczeń (z czego 72 w 2016 r., 446 w 2017 r., 303 w 2018 r., 151 w 2019 r. i 65 w I półroczu 2020 r.),
- nałożono 240 mandatów karnych (z czego dziewięć w 2016 r., 45 w 2017 r., 63 w 2018 r., 79 w 2019 r. i 44 w I półroczu 2020 r.),
- sporządzono 22 wnioski o ukaranie do sądu (z czego sześć w 2017 r., cztery w 2018 r., cztery w 2019 r. i osiem w I półroczu 2020 r.),
- w 41 przypadkach przekazano wyniki do właściwych instytucji (z czego w 2017 r., 39 w 2018 r. i dwa w I półroczu 2020 r.).

(akta kontroli str. 319-325)

1.13 Urząd Miasta sporządzał coroczne analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi, zgodnie z art. 9tb *u.c.p.g*, które publikowane były na stronie BIP Urzędu Miasta.

W celu identyfikacji problemów związanych z funkcjonowaniem rynku odpadów komunalnych Urząd Miasta korzystał z bieżących informacji od MPGK, z konferencji branżowych i szkoleń oraz spotkań z przedstawicielami branży odpadowej (m.in. spotkania organizowane przez Związek Gmin Karkonoskich właściciela instalacji komunalnej w Ścięgnach – Kostrzycy).

Według Prezydenta Miasta, głównymi problemami funkcjonowania rynku odpadów komunalnych, które zidentyfikowano były:

- dynamiczny wzrost cen za zagospodarowanie odpadów w instalacjach do przetwarzania odpadów,
- rosnące koszty zagospodarowania frakcji kalorycznej (przetworzonych odpadów zmieszanych przeznaczonych do spalania),
- większy koszt składowania tzw. frakcji podsitowej, pozostałej po odzysku surowców, który wynika głównie ze znacznego podwyższenia tzw. opłaty marszałkowskiej (rok 2017 - 74,26 zł/Mg, rok 2018 - 140,00 zł /Mg, rok 2019 - 170,00 zł/Mg i rok 2020 - 270,00 zł/Mg),
- nagle i trudne do przewidzenia zmiany przepisów prawnych regulujących gospodarkę odpadami komunalnymi,
- niewystarczające moce przerobowe instalacji przetwarzających odpady komunalne (np. bioodpady),
- spadek cen surowców wtórnych odzyskiwanych przez instalację,
- wzrost ilości wytwarzanych odpadów wielkogabarytowych, co prowadziło do zwiększenia częstotliwości odbioru tych odpadów,

- problem zagospodarowywania odpadów zielonych w miejscu ich wytwarzania (np. w parkach),
- konieczność wdrożenia rozszerzonej odpowiedzialności producentów opakowań i produktów jednorazowych.

W celu minimalizacji problemów związanych z funkcjonowaniem rynku odpadów, MPGK prowadziło działania m.in. polegające na poszukiwaniach najlepszych warunków cenowych zagospodarowania odpadów segregowanych i ich negocjacji.

(akta kontroli str. 289-290, 311-312)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Prezydent Miasta nie nałożył przewidzianych w art. 9x ust. 1 pkt 5 *u.c.p.g.*, za nieterminowe przekazanie sprawozdań przez podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości. Stwierdzono, że dwa podmioty w ogóle nie złożyły wymaganych sprawozdań za okres II półrocza 2017 r. Natomiast w jednym przypadku sprawozdanie za II półrocze 2016 r. zostało złożone w dniu 9 lutego 2017 r., tj. 9 dni po terminie.

Zgodnie z wyjaśnieniami Prezydenta Miasta, dwa podmioty, które nie złożyły sprawozdań dotyczących II półrocza 2017 r., uzyskały wpis do rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych w dniach kolejno 11 grudnia 2017 r. i 12 grudnia 2017 r. Pierwsze sprawozdania „zerowe” od obu przedsiębiorców wpłynęły za okres I półrocza 2018 r. Urząd Miasta uznał wówczas, że niezłożenie sprawozdania za okres ok. 3 tygodni (działalności) w 2017 r. nie skutkuje koniecznością wezwania podmiotu do jego złożenia i w związku z powyższym, nie prowadzono z tymi podmiotami korespondencji i nie obciążono ich ewentualnymi karami. W podobny sposób postąpiono z przypadkiem nienaliczenia kary pieniężnej za przekroczenia o 9 dni złożenia sprawozdania.

NIK wskazuje, że przepisy *u.c.p.g.* nie przewidują odstępiania od obowiązku sporządzenia sprawozdania przez podmiot, który działa krótki czas (np. od trzech tygodni). Pracownicy Urzędu działający z upoważnienia Prezydenta Miasta winni egzekwować od tych podmiotów sporządzenie i przekazywanie wymaganych ustawą sprawozdań w przewidzianych terminach. Powinny również zostać naliczone kary pieniężne za nieterminowe złożenie lub za niezłożenie sprawozdań przewidziane w *u.c.p.g.*, ponieważ przepis 9x ust. 1 pkt 5 *u.c.p.g.* nie przewiduje uznaniowego charakteru tej sankcji. W przypadku podmiotu, który złożył sprawozdanie z dziewięciodniowym opóźnieniem nominalna kwota kary z tego tytułu wynosiła 900 zł. W przypadku dwóch podmiotów, które w ogóle nie złożyły sprawozdań za okres II półrocza 2017 r. – po 36 500 zł dla każdego.

(akta kontroli str. 398-403)

OCENA CZĄSTKOWA

Urząd Miasta zapewnił odbiór od mieszkańców wszystkich rodzajów wytwarzanych odpadów komunalnych. Miasto zapewniało właściwe wyposażenie nieruchomości w pojemniki lub worki do zbierania odpadów komunalnych oraz utrzymywanie pojemników w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym. Miasto wywiązywała się z obowiązku prowadzenia PSZOK, dodatkowo wykorzystywano mobilny PSZOK.

Z nielicznymi wyjątkami Miasto skutecznie egzekwowało od podmiotów gospodarujących odpadami komunalnymi przekazywanie rocznych sprawozdań i informacji. Miasto terminowo sporządzało roczne sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi. Sporządzano także analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi.

W okresie objętym kontrolą, Miasto osiągało zakładane poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania. W Urzędzie Miasta opracowywano stosowne projekty uchwał dotyczące wyboru metody obliczania i ustalenia opłat za gospodarowanie odpadami oraz sposobu ich pobierania zgodnie z wymogami *u.c.p.g.* Podejmowano także działania w przypadku niedopełnienia przez właściciela nieruchomości obowiązków w zakresie zbierania odpadów.

W kontrolowanym okresie dochody z opłat wnoszonych przez właścicieli nieruchomości za odbiór odpadów, nie były wystarczające na pokrycie wydatków związanych z funkcjonowaniem systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w Mieście. Część wydatków pokrywana była z nadwyżki finansowej z lat ubiegłych.

Stwierdzona nieprawidłowość w działalności Urzędu Miasta dotyczyła odstąpienia od wyliczania i nakładania kar przewidzianych w art. 9x ust. 1 pkt 5 *u.c.p.g.*, za nieterminowe złożenie lub w ogóle za niezłożenie sprawozdań przez podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości. Stwierdzono, że dwa podmioty w ogóle nie złożyły wymaganych sprawozdań za okres II półrocza 2017 r., a w jednym przypadku sprawozdanie zostało złożone 9 dni po terminie. W tym ostatnim przypadku kara pieniężna powinna wynieść 900 zł, natomiast kary w przypadku obu przedsiębiorców, którzy nie złożyli sprawozdań powinny wynieść po 36 500 zł dla każdego.

OBSZAR

2. Realizacja działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie właściwego postępowania z odpadami

Opis stanu faktycznego

2.1. W kontrolowanym okresie Urząd Miasta prowadził działania informacyjne i edukacyjne w zakresie właściwego postępowania z odpadami. Niektóre z tych działań były cykliczne, inne doraźne zrealizowane jednorazowo.

Działania edukacyjne były przeznaczone dla wszystkich mieszkańców Miasta, ze szczególnym uwzględnieniem przedszkolaków, uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz studentów. Zdecydowana większość działań z zakresu edukacji ekologicznej dostępna była dla wszystkich chętnych osób.

W Urzędzie Miasta nie sporządzano formalnych planów działań edukacyjnych. W opinii Naczelnik Wydziału Gospodarki Komunalnej, cykliczność kluczowych działań w zakresie edukacji ekologicznej umożliwia oszacowanie i zabezpieczenie środków finansowych prowadzenie tej działalności w kolejnych latach. Zabezpieczona w uchwale budżetowej kwota była planowana także na podstawie wydatków poniesionych w latach poprzedzających rok budżetowy, którego plany dotyczyły. Sporządzane były pisemne sprawozdania z prowadzonej działalności w ramach edukacji ekologicznej w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi.

(akta kontroli str. 297-304)

W 2016 r. w ramach działań informacyjnych i edukacyjnych:

- organizowano obchody Światowego Dnia Ziemi (akcja sprzątnięcia) – Urząd Miasta zabezpieczał uczestnikom worki i rękawice, wskazywał tereny do porządkowania a także zabezpieczał odbiór worków z odpadami,
- pracownicy Referatu Gospodarowania Nieruchomościami Urzędu Miasta wzięli udział w festynach w okresie czerwiec-sierpień, poprzez wystawianie namiotu „Miasto Jelenia Góra”, prowadzono konkursy plastyczne i prowadzono działania edukacyjne w zakresie selektywnego zbierania odpadów komunalnych,

- zorganizowano 14 sierpnia 2016 r. coroczny piknik rodzinny „akcja segregacja” na Placu ratuszowym, z wykorzystaniem taboru odbiorcy odpadów (śmieciarki i mobilny PSZOK), prowadzono konkursy „rzut surowcem”, działania edukacyjne o segregacji, działaniach PSZOK, odpadach niebezpiecznych, a także akcją „kwiaty za elektroodpady”. Dla najmłodszych uczestników zorganizowano przedstawienie teatralne z bajką edukacyjną,
- zorganizowano w dniu 16 września 2016 r. akcję „Sprzątanie Świata” - udział wzięło ponad 2 800 osób, głównie uczniowie szkół i przedszkoli i osoby osadzone w Areszcie Śledczym w Jeleniej Górze. Urząd Miasta zabezpieczał uczestnikom rękawice i worki na odpady,
- 29 września 2016 r. - w ramach XXIV Konferencji Naukowej „Gospodarka lokalna i regionalna w teorii i praktyce” zorganizowano sesję tematyczną „Gospodarka odpadami komunalnymi na terenie Kotliny Jeleniogórskiej”,
- w okresie październik-listopad 2016 r. zorganizowano działania edukacyjne na terenie Wydziału Ekonomii, Zarządzania i Turystyki Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu w Jeleniej Górze,
- Miasto zleciło produkcję i emisję czterech edukacyjnych programów o tematyce segregacji odpadów komunalnych. Zlecono również produkcję dwóch 30 sekundowych spotów edukacyjnych wraz z emisją przez 20 dni. Spoty dotyczyły zakazu spalania odpadów oraz recyklingu odpadów.

W 2017 roku działania edukacyjne i informacyjne obejmowały:

- kampanię przeciwko spalaniu śmieci (plakaty i tablice w MZK),
- działalność mobilnego PSZOK (w soboty w godzinach 10.00-13.00, 31 lokalizacjach),
- akcje sprzątania (Dzień Ziemi itp.) - 5 dni,
- udział w festynach w miesiącach czerwiec-sierpień,
- coroczny piknik „Akcja Segregacja”,
- prelekcje i szkolenia w szkołach i wizyty szkół w siedzibie referatu gospodarki odpadami - cały rok,
- udostępnianie plakatów, ulotek, pisanie artykułów na stronie internetowej Urzędu,
- wydanie książeczki edukacyjnej dla dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym (5 000 szt.).

W 2018 r. prowadzono działania edukacyjne i informacyjne w poniższych formach:

- przedstawienia edukacyjne (udział ok. 2 000 dzieci),
- działalność mobilnego PSZOK,
- akcje sprzątania - 5 dni, piknik „akcja segregacja”,
- zlecenie przygotowania i emisji w radio spotu „Przyrodę szanuję i śmieci segreguję”,
- prelekcje i szkolenia w szkołach i wizyty szkół w siedzibie referatu gospodarki odpadami - cały rok.

W 2019 r. prowadzono działania edukacyjne i informacyjne w formach:

- działalność mobilnego PSZOK,
- akcje sprzątania - 5 dni, piknik „akcja segregacja” (wraz z akcją „kwiaty za elektroodpady”), festyny,
- prelekcje i szkolenia w szkołach i wizyty szkół w siedzibie referatu gospodarki odpadami - cały rok.

Do końca marca 2020 r. przeprowadzono dwie akcje edukacyjne w szkołach. W dniu 20 marca 2020 r. Urząd Miasta złożył wniosek o udzielenie pomocy finansowej ze środków europejskich na dofinansowanie realizacji zadania pn. „Część I kampanii informacyjno-edukacyjnej w zakresie prawidłowego

gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Jeleniej Góry”, m.in. na zakup gier planszowych i podłogowych wyjaśniających zasady segregowania odpadów. W związku z zagrożeniem epidemiologicznym, od marca 2020 r. zawieszono wizyty edukacyjne w szkołach i przedszkolach, działalność mobilnego PSZOK, organizację akcji sprzątnięcia i festynów.

Koszty działań edukacyjnych w roku 2016 wynosiły 102 634,69 zł, z czego:

- 22 457,72 zł wydatkowano na zakup worków i rękawic na Dzień Ziemi, zakup zestawów na psie odchody, zakup materiałów promocyjnych nawiązujących do prawidłowej gospodarki odpadami, dostawę wrzosów oraz zakup worków i rękawic na Sprzątnięcie Świata,
- 58 769,48 zł wydatkowano na baner na portalu internetowym informujący o harmonogramie odbioru odpadów komunalnych, organizację festynu edukacyjnego Akcja Segregacja, organizację konferencyjnej sesji plenarnej o tematyce gospodarki odpadami komunalnymi oraz prowadzenie działań informacyjnych o tematyce gospodarki odpadami komunalnymi, w tym kampanię edukacyjną w telewizji oraz wydruk plakatów o zakazie spalania odpadów,
- 21 407,49 zł wydatkowano na budowę boksów edukacyjnych na odpady komunalne w jednostkach oświatowych.

Koszty działań edukacyjnych w roku 2017 wynosiły 497 956,47 zł, z czego:

- 4 864,68 zł wydatkowano na zakup worków i rękawic do wiosennej akcji sprzątnięcia Miasta – Dzień Ziemi i jesiennej akcji Sprzątnięcie Świata oraz zakup sadzonek wrzosów i lawendy wydawanych w ramach edukacyjnej akcji „Kwiaty za elektroodpady”,
- 77 568,92 zł wydatkowano na bilbordy informujące o zakazie spalania odpadów, tablice edukacyjne, organizację festynu edukacyjnego Akcja Segregacja, dostawę toreb wielokrotnego użytku, książkę edukacyjną dla dzieci oraz koszulki z hasłami proekologicznymi,
- 415 522,87 zł wydatkowano na budowę boksów edukacyjnych na odpady komunalne w jednostkach oświatowych.

Koszty działań edukacyjnych w roku 2018 wynosiły 223 563,76 zł, z czego:

- 4 302,01 zł wydatkowano na zakup worków i rękawic do wiosennej akcji sprzątnięcia Miasta – Dzień Ziemi i jesiennej akcji Sprzątnięcie Świata oraz zakup sadzonek wrzosów i lawendy wydawanych w ramach edukacyjnej akcji „Kwiaty za elektroodpady”,
- 37 469,75 zł wydatkowano na teatrzyki edukacyjne dla dzieci, organizację festynu edukacyjnego Akcja Segregacja, wydruk plakatów „Wielkie Sprzątnięcie Borowego Jaru” oraz kampanię informacyjno-edukacyjną w lokalnym radio,
- 181 792,00 zł wydatkowano na budowę boksów edukacyjnych na odpady komunalne w jednostkach oświatowych.

Koszty działań edukacyjnych w roku 2019 wynosiły 30 323,48 zł, z czego:

- 5 157,48 zł wydatkowano na zakup worków i rękawic do wiosennej akcji sprzątnięcia Miasta – Dzień Ziemi i jesiennej akcji Sprzątnięcie Świata oraz zakup sadzonek wrzosów i lawendy wydawanych w ramach edukacyjnej akcji „Kwiaty za elektroodpady”,
- 25 166,00 zł wydatkowano na organizację festynu edukacyjnego Akcja Segregacja oraz wydruk plakatów „Wielkie Sprzątnięcie Borowego Jaru”.

W 2020 r. na działania informacyjne i edukacyjne zaplanowano kwotę 27 542,00 zł. W roku 2020 (do 26 sierpnia) nie wydatkowano środków zaplanowanych na realizację zadań z zakresu edukacji ekologicznej z uwagi na narzucone ograniczenia w związku z pandemią COVID-19. Środki przeznaczone na zadania z zakresu edukacji ekologicznej planowano wydatkować jesienią bieżącego roku,

m.in. na akcję sprzątnięcia Miasta – Sprzątnięcie Świata, która faktycznie odbyła się w dniach 18-20 września i swoim zakresem objęła obszary wokół przedszkoli, szkół, placów zabaw, skwerów, ścieżek rowerowych oraz Borowego Jaru. W dniu 25 lipca 2020 r. zawarto umowę o wartości 5 000 zł na produkcję i emisję (minimum dziewięć razy) 7-10 minutowego programu „od produktu do odpadu”. W ramach przygotowań do festynów i akcji sprzątnięcia w 2020 r. zakupiono²² 200 szt. kwiatów doniczkowych przeznaczonych do wykorzystania w ramach akcji „kwiaty za elektroodpady”, a także rękawice ochronne i worki na odpady²³.

Miasto nie zlecało realizacji kompleksowych zadań z zakresu działań edukacyjnych i informacyjnych. Zlecana była natomiast realizacja i emisja spotów radiowych i telewizyjnych. W zakresie obowiązków pracownika Referacie Gospodarki Odpadami w Wydziale Gospodarki Komunalnej, odpowiedzialnego za realizację działań informacyjno-edukacyjnych ujęto m.in.:

- organizowanie i prowadzenie działań edukacyjnych i informacyjnych na temat systemu gospodarki odpadami komunalnymi,
- organizowanie warsztatów i festynów edukacyjnych dotyczących prawidłowej gospodarowania odpadami komunalnymi,
- przygotowywanie treści i artykułów informacyjnych dotyczących systemu gospodarowania odpadami komunalnymi.

W okresie objętym kontrolą Miasto nie otrzymywało wsparcia finansowego od marszałka województwa lub ministra właściwego do spraw środowiska w prowadzeniu działań informacyjnych i edukacyjnych. Na podstawie złożonego w marcu 2020 r., wniosku o dofinansowanie, Urząd uzyskał²⁴ dotację z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska we Wrocławiu w kwocie 3 800 zł na zakup edukacyjnych gier planszowych i podłogowych.

Działania z zakresu edukacji ekologicznej finansowane były w ramach pobieranej od mieszkańców opłaty za odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych, która zgodnie z art. 6r ust. 1 *u.c.p.g.* stanowiła dochód Miasta.

Miasto uzyskiwało informacje o nieprawidłowym postępowaniu z odpadami otrzymywane od podmiotów odbierających opady z terenu nieruchomości. Uzyskiwane one były w formie raportów niezgodności, w których określone były nieprawidłowości, polegające na:

- przekazywaniu zmieszanych odpadów komunalnych w przypadku, zadeklarowania przez właściciela nieruchomości segregacji odpadów,
- braku współdziałania właściciela z podmiotem odbierającym odpady komunalne tzn. m.in. uniemożliwienia łatwego dostępu do pojemników i worków,
- gromadzeniu odpadów w pojemnikach i/lub workach niespełniających wymagań Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Jeleniej Góry,
- gromadzeniu odpadów poza pojemnikami i workami,
- gromadzeniu odpadów w pojemnikach o pojemnościach przekraczających zadeklarowaną ilość odpadów lub niezgodnej kolorystyce,
- częstym powstawaniu tzw. „nadwyżek” odpadów.

Liczba przekazanych raportów niezgodności w okresie objętym kontrolą wyniosła 623.

²² Na podstawie umowy nr GKO.272.7.2020 z dnia 15 września 2020 r. o wartości 1 200 zł.

²³ Na podstawie umowy nr GKO.272.8.2020 z dnia 14 września 2020 r. o wartości 2 998 zł.

²⁴ Zawiadomienie z dnia 30 lipca 2020 r.

Informacje o stwierdzanych nieprawidłowościach przekazywane były do właścicieli nieruchomości w celu ich usunięcia lub przeprowadzane były kontrole wyjaśniające postępowanie z odpadami komunalnymi²⁵.

W Urzędzie Miasta nie prowadzono w sposób sformalizowany monitorowania wyników prowadzonych akcji informacyjnych i edukacyjnych. W opinii Naczelnik Wydziału Gospodarki Komunalnej efekty działań edukacji ekologicznej i informacyjnej były widoczne w następujących obszarach:

- systematycznie zwiększała się ilość wyselekcjonowanego surowca wtórnego ze strumienia odpadów komunalnych,
- od 2016 roku nieprzerwanie zmniejszała się ilość odbieranych zmieszanych odpadów komunalnych z nieruchomości na terenie Jeleniej Góry,
- osiągnęte były wymagane poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku,
- każdego roku zwiększała się ilość odpadów dostarczanych przez mieszkańców do PSZOK,
- regularnie zwiększała się liczba właścicieli nieruchomości deklarujących selektywną zbiórkę odpadów komunalnych,
- zmniejszała się liczba usuwanych tzw. „dzikich wysypisk” z terenu Miasta.

(akta kontroli str. 305-310)

2.2. Miasto zamieszczało na swojej oficjalnej stronie internetowej²⁶ informacje dotyczące gospodarowania odpadami. Na stronie tej, w zakładce „serwis samorządowy”²⁷, w kolejnej zakładce „odpady”²⁸, umieszczono następujące odnośniki:

- Płatność za odbiór odpadów komunalnych,
- Jak segregować odpady - poradnik,
- Harmonogram odbioru odpadów,
- Lokalizacja pojemników,
- Akty Prawne - Gospodarka Odpadami,
- Do pobrania - ODPADY,
- Kontakt - Referat Gospodarki Odpadami,
- Informacja o gospodarowaniu odpadami komunalnymi.

Na środku strony internetowej umieszczono 12 odnośników (wraz z ikonami) zatytułowanych:

- Nowe obowiązki dla podmiotów posiadających zezwolenia i pozwolenia w zakresie zbierania lub przetwarzania odpadów,
- Wykaz pojemników na leki, baterie i akumulatory,
- Program usuwania azbestu dla Jeleniej Góry,
- Płatność za odbiór odpadów komunalnych,
- Jak segregować odpady - poradnik,
- Harmonogram odbioru odpadów,
- Lokalizacja pojemników,
- Informacja dla przedsiębiorców-ewidencja odpadów,
- Pliki do pobrania - deklaracje (odpady),
- Akty Prawne - Gospodarka Odpadami,

---

²⁵ W uchwałach Rady Miasta dotyczących wysokości opłat oraz regulaminów gospodarowania odpadami komunalnymi nie ujęto podwyższonych opłat dla mieszkańców niesegregujących (czyli takich którzy zadeklarowali segregowanie i tego nie robili), w takich sytuacjach wymierzano opłatę w wysokości odpowiadającej stawce za gospodarowanie odpadami bez segregacji (która to stawka jest dwukrotnie wyższa więc odpowiadała minimalnej stawce podwyższonej).

²⁶ www.jeleniagora.pl

²⁷ <https://miasto.jeleniagora.pl/>

²⁸ <https://miasto.jeleniagora.pl/content/nowa-jako%C5%9B%C4%87-w-gospodarce-odpadami?q=content/nowa-jako%C5%9B%C4%87-w-gospodarce-odpadami>

- Informacja o gospodarowaniu odpadami komunalnymi,
- Kontakt - Referat Gospodarki Odpadami.

Część odnośników (cztery) nie zostało odzwierciedlonych w menu z lewej strony ekranu. Dotyczyło to linków:

- Nowe obowiązki dla podmiotów posiadających zezwolenia i pozwolenia w zakresie zbierania lub przetwarzania odpadów,
- Wykaz pojemników na leki, baterie i akumulatory,
- Program usuwania azbestu dla Jeleniej Góry,
- Informacja dla przedsiębiorców - ewidencja odpadów.

Informacja o gospodarowaniu odpadami nie była zaktualizowana (zawierała dane z 2017 r.). Jeden z linków w zakładce „płatność za odbiór odpadów komunalnych” nie działał prawidłowo, ponadto w wykazie pojemników na zużyte baterie i akumulatory nie ujęto pojemnika wystawionego w siedzibie Urzędu - więcej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

Na stronie BIP Urzędu Miasta udostępniono treść analiz stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Miasta za lata 2013-2020.

Skorzystanie z odnośnika „komunalnymi,, w zależności od tego czy użytkownik użył linku z lewej strony ekranu, czy też ikony na środku ekranu, prowadziło do wyświetlenia różnych treści. Ponadto w wykazie miejsc, w których wystawiono pojemniki na zużyte baterie i akumulatory nie umieszczono jednej lokalizacji - więcej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

W zakresie zadań jednego z pracowników referatu gospodarowania odpadami ujęto zadania związane z aktualizacją informacji dotyczących odpadów na stronie internetowej urzędu.

(akta kontroli str. 99-106)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Informacje w zakresie gospodarowania odpadami, o których mowa w art. 3 ust. 2 pkt 9 *u.c.p.g.* umieszczone na oficjalnej stronie internetowej Urzędu Miasta nie były aktualne (zawierały dane z 2014 r. lub lat 2014-2017 w zależności od użytego odnośnika). W zależności od tego czy został wykorzystany link z lewej strony ekranu, czy też ikona na środku ekranu, prowadziło to do wyświetlenia różnych treści (informacji z 2014 r. lub informacji z lat 2014-2017).

Prezydent Miasta wyjaśnił, że przepisy prawa nie ustalają określonego terminu udostępnienia na stronie internetowej informacji o gospodarowaniu odpadami, ponadto Wydział Gospodarki Komunalnej nie dysponował kompletnymi danymi do przeprowadzenia aktualizacji, z uwagi na przedłużenie terminu składania rocznych sprawozdań przez podmioty odbierające odpady od właścicieli nieruchomości oraz podmioty odbierające odpady komunalne (przedłużenie do dnia 31 sierpnia 2020 r.).

NIK wskazuje, że wprawdzie Urząd Miasta nie dysponował kompletnymi danymi za 2019 r., posiadał natomiast kompletne dane za 2018 r. i mimo to nie zaktualizował udostępnionych informacji. W trakcie kontroli dokonano aktualizacji informacji o gospodarowaniu odpadami umieszczając informację zarówno za 2018 r., jak i za 2019 r. Skorygowano także działanie obu linków (prowadzą do wyświetlenia tych samych, zaktualizowanych treści).

2. Odnośnik w zakładce „Płatność za odbiór odpadów komunalnych” - dotyczący stawek opłat dla nieruchomości niezamieszkałych, na których powstają odpady komunalne - nie prowadził do wyświetlenia stosownej uchwały Rady Miasta. Natomiast w umieszczonym na stronie internetowej Miasta wykazie budynków

użyteczności publicznej, w których ustawiono pojemniki na zużyte baterie i akumulatory, nie wymieniono Urzędu Miasta, tj. budynku przy ul. Okrzei 10, mimo udostępnienia w nim takiego pojemnika.

Prezydent Miasta wyjaśnił, iż podczas aktualizacji strony internetowej Urzędu Miasta nie zweryfikowano dokonanych poprawek i pominięto jeden z linków prowadzących do strony. W trakcie kontroli usunięto niesprawność działania strony internetowej Urzędu. W zakresie pojemnika na zużyte baterie i akumulatory, Prezydent wyjaśnił, iż ustawiono go w związku z dużym zainteresowaniem mieszkańców i że podjęto działania w celu dopisania adresu tej siedziby Urzędu Miasta do wykazu budynków użyteczności publicznej, w których ustawiono pojemniki na zużyte baterie publikowanej na stronie internetowej.

(akta kontroli str. 291-293, 398-403)

OCENA CZĄSTKOWA

Urząd podejmował działania informacyjne i edukacyjne w celu zwiększenia świadomości mieszkańców w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi. Mimo niesporządzania planu tych działań, realizowane one były w wielu formach, m.in. corocznych festynach, akcji sprzątnięcia, wizyt edukacyjnych w szkołach. Na szczególną uwagę zasługuje wykorzystanie do celów edukacyjno-informacyjnych mobilnego PSZOK, który prowadził cykliczne działania w wielu punktach (ok. 25) zgodnie z opublikowanym na stronie Urzędu harmonogramem. Ponadto w poszczególnych latach zlecano produkcję spotów informacyjnych w mediach, zakupiono materiały informacyjne (naklejki, ulotki, plakaty), a także boksy edukacyjne w szkołach.

Urząd publikował informacje przewidziane w ustawie na swojej stronie internetowej i stronie BIP Urzędu Miasta. Jednakże część informacji nie była aktualizowana na bieżąco w miarę dysponowania przez Urząd nowymi danymi. Część odnośników na stronie internetowej Urzędu, dotyczących gospodarowania odpadami nie działało prawidłowo. Jednakże należy zaznaczyć, że nieprawidłowości te zostały usunięte jeszcze w trakcie trwania kontroli NIK.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

Wnioski

1. Egzekwowanie obowiązku terminowego przekazania sprawozdania przez podmiot odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, a w przypadku ich nieterminowego złożenia naliczanie kar pieniężnych przewidzianych w art. 9x ust. 1 pkt 5 *u.c.p.g.*
2. Podjęcie działań w związku ze stwierdzonymi w toku kontroli dwoma przypadkami niezłożenia sprawozdań, o których mowa w art. 9n *u.c.p.g.*, za okres II półrocza 2017 r. i jednym przypadku złożenia sprawozdania za II półrocze 2016 r. dziewięć dni po terminie oraz poinformowanie NIK o wyniku tych działań.
3. Zapewnienie bieżącego aktualizowania informacji o gospodarowaniu odpadami komunalnymi udostępnianej na stronie internetowej Urzędu.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 *ustawy o NIK* kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 *ustawy o NIK*, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
wniosków

Zgodnie z art. 62 *ustawy o NIK* należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania wniosków oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wrocław,   października 2020 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu

p.o. Dyrektor
Marcin Kaliński

Kontroler:
Waldemar Ściborski
Inspektor kontroli państwowej

.....
podpis

.....
podpis